

oKo-opinie

Vlaamse regering bespaart 9,3% op de kunstensector

30 juni 2016

Op woensdag 29 juni 2016 besliste de Vlaamse Regering, op voorstel van Cultuurminister Sven Gatz, over de financiering van de kunsten. Dat besluit staat in contrast met de belofte van de minister in de herfst 2014, toen hij bij de aankondiging van de besparingen duidelijk aangaf dat het over een tijdelijk fenomeen zou gaan en dat er nieuwe zuurstof zou komen vanaf 2017.

Het verzoek van de kunstensector om de nodige zuurstof ook effectief te realiseren, de besparing zoals afgesproken niet voor de komende vijf jaar door te zetten maar een faire en correcte financiering voor een performante sector te voorzien, heeft men naast zich neergelegd.

De daad is anders dan het woord

Deze regering prijst de kunsten. In het regeerakkoord bejubelt de Vlaamse Regering de kwaliteit van de sector. Ze ziet ze als generator voor meer toerisme (minister-president Geert Bourgeois), als partner voor internationale topevenementen zoals culturele hoofdsteden (minister van toerisme Ben Weyts) maar vooral als een bloeiende performante sector met benijdenswaardige internationale renomme (Cultuurminister Sven Gatz).

Ook in een interview op Radio 1 op 25 mei 2016 noemt minister-president Geert Bourgeois de kunsten expliciet als één van de vier speerpunten voor het herstel van ons imago in het buitenland én voor identiteitsvorming. Federaal minister Jan Jambon sluit aan en spreekt in dezelfde uitzending over de kunsten als middel om internationale investeringen aan te halen en jobs te creëren.

Het verzoek van de sector: status quo

Om die, maar ook haar intrinsieke potentie te kunnen blijven realiseren, vroeg de kunstensector (oKo) de Vlaamse Regering om het budget voor het Kunstendecreet samen te stellen op basis van de geadviseerde bedragen voor de kunstinstellingen (€ 54.576.042) en de structurele organisaties (€ 105.947.900). Voor de projecten refereerde de sector aan het door de overheid zelf opgestelde equivalent van 10% ten opzichte van de structurele middelen. Dit bracht het gewenste totaal, inclusief middelen voor de implementatie van nieuwe beleidsinstrumenten, de correcte transfers van de provinciale middelen (zesde staatshervorming) en de tewerkstellingsondersteuning via gesco's op minimaal 174 miljoen euro, de facto een status quo voor de sector en 0,455% van de totale Vlaamse begroting.

Met dat bedrag had de Vlaamse Regering het volgende kunnen realiseren: de kwaliteit van de kunsten in Vlaanderen valideren, de besparingen niet doorzetten, de koopkracht herstellen en de transfers correct laten verlopen.

De Vlaamse Regering legt met de beslissing die ze nam op 29 juni 2016 voor vijf jaar vast dat kunstinstellingen (€ 53.980.000) en structurele organisaties (€ 84.763.400) met een totaal subsidiebedrag van € 138.743.400 aan de slag moeten. De sector berekende het status quo-bedrag voor structurele organisaties en kunstinstellingen, exclusief gesco-middelen, op 153 miljoen euro. Het huidige toegekende bedrag is 9,3% lager.

Het was nochtans nodig ...

Deze tweede besparingsoperatie komt net op het moment dat een samenleving dubbel zou kunnen investeren in de innovatieve en creatieve competenties van haar burgers (publiek, kunstenaars, werknemers en werkgevers in de sector, organisatoren, etc.).

In zijn briljante essay 'De ontregeling van de wereld' houdt de Frans-Libanese auteur Amin Maalouf een vurig pleidooi voor zware maatschappelijke investeringen in onderwijs en cultuur. Het zijn volgens hem de enig

mogelijke recepten om tot een samenleving te komen met burgers die het hoofd kunnen bieden aan de grote uitdagingen van onze tijd: de migratiegolven en interculturele vraagstukken, de ecologische uitdagingen en de sociale transformaties."

Een regering mag uiteraard andere keuzes maken, maar elke keuze heeft gevolgen.

Eerste stap achteruit

Vandaag is het gevolg van het besluit dat **de kunstorganisaties die subsidies toegekend krijgen, gedwongen worden om het met gemiddeld 30% minder te doen** dan wat op schaarse wijze voor hen geadviseerd was. Wat ze als goede huisvader hadden begroot om op correcte en afdoende wijze aan wettelijke verplichtingen en maatschappelijke verwachtingen te voldoen, moet nu in grote mate gekort worden.

Bij de toekenning van het uiteindelijke subsidiebedrag werkte de minister 'op maat', wat in principe goed is. Maar organisaties hebben minstens nood aan een transparante uitleg voor de korting en zullen, zoals het hoort, zelf ook inzicht geven in de gevolgen van deze besparing.

Tweede stap achteruit, goed rapport maar toch gebuisd

Voor 37 andere organisaties, en de reden daarvoor is nog niet duidelijk, is besloten dat zij geen subsidies meer zullen ontvangen. Organisaties met goede plannen zullen hun personeel, hun publiek, hun kunstenaars, hun internationale partners en hun achterban helaas moeten teleurstellen. Jarenlange overheidsinvesteringen, zorgzaam *bottom up* opgebouwde vakkennis en expertise gaan verloren. Waarom goed werkende organisaties moeten stoppen? De logica ontsnapt ons.

In die groep bevinden zich bijvoorbeeld nogal wat ensembles en gezelschappen. Dat betekent o.a. verlies aan rechtstreekse langdurige tewerkstelling van kunstenaars. In de beeldende kunsten vallen presentatieplekken weg. Dit betekent dat groei- en ontwikkelingskansen afnemen. De weg naar internationale positionering in beeldende kunsten wordt daardoor bemoeilijkt. Verder situeert het verlies zich o.a. in de reflectie-platformen en de muziek, waaronder de muziekclubs.

Nochtans prijst Cultuurminister Sven Gatz in zijn visienota de diversiteit en de professionele vitaliteit die vanuit het veld zelf ontstaat:

"Met recht en reden mogen we stellen dat de Vlaamse kunstensector bloeit en hoogkwalitatief is. Het talrijk aanwezig creatieve en uitvoerende artistieke talent en de initiatieffrucht van de kunstensector liggen aan de basis van dit succes. Ons kunstenlandschap wordt, naast de densiteit ervan, gekenmerkt door een bijzonder samenspel van (middel)grote en kleine spelers en initiatieven, door een grote diversiteit aan (deel)disciplines en door een fijnmazig netwerk van culturele infrastructuur."

De fijnmazige biotoop die de kunstensector is, mist door dit besluit straks vitale onderdelen.

Geen winst voor de samenleving

Niet het hoofddoel maar wel bijzonder, is de economische dynamiek die de kunstensector *en cours de route* op gang brengt. Dankzij de hoge graad aan eigen inkomsten (gemiddeld zorgt € 1 subsidie voor een omzet van € 2,50) wordt in de kunsten diezelfde ene euro omgezet in € 1,20 aan tewerkstelling en dat in innovatieve omgevingen.

Nog een keer voor de komende vijf jaar besparen heeft met andere woorden onmiddellijke en ongewenste gevolgen voor tewerkstelling, de internationale positie van de kunsten uit Vlaanderen, het performante-niveau, de zorgvuldig opgebouwde vakkennis en de culturele veerkracht van de samenleving.

"Slechts diegene mag slopen die iets beters kan bouwen", Mahatma Gandhi.

Luk **Van den bosch**

Voorzitter

Leen **Laconte**

Directeur